

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Elofizetési arak:		Vidékre küldve:	
Helyben.			
Egy évre . . .	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Fél évre . . .	5 . . .	Fél évre . . .	8 . . .
Negyed évre . . .	3 . . .	Negyed évre . . .	4 . . .
Egy óra . . .	1 . . .	Egy óra . . .	1 . . .
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **Ifj. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Kisért a Windischgrätz lelke . . .

(És ébrednek Haynauék is.)

Ösmeritek az osztrák Windischgrätz herczeg emlékét és történetét? Ez a kengyelfutónál gyorsabb szaladású vitéz osztrák generális volt az, ki, midőn a Habsburg király által esküdtött alkotmánylevelünket szurony hegyére szurták a zsoldos pribékek, nemzetünk küldötteinek bécsi lakájgöggel vágta arcokba:

— Rebellisekkel nem alkuszom . . .

És kardjára csapott az osztrák vitéz főgenerális és császárnának lobo-gója alatt vad hordák gázolták virágos mezőinket és a gyujtogatott falvak lángjánál gyilkolták az ártatlan nőket, szopós gyermekeket ósztriának pokolbeli fattyai.

Ösmeritek Haynauékat? Talán még nem felejtettétek el a bitófák emlékét? A puskacső elé állított, bilincsre vert kezű hősöket? A nyílt piacon megvesszőzött nőket? A börtönökbe zárt rabok ezreit? És az osztrák munda-derba rázott, idegen földre hurczolt,

tömlöcztartó szerepére aljasított honvéd vitézek és magyar legények száz-ezreit? . . . A sirhalmokat, melyek még ma is véreznek az osztrák hóhé-roktól gyilkolt ártatlanok véréből? És a vad kozákság hurráhját, midőn a gyáva hiénaként vert zsarnokság a nép elnyomó orosz czártól könyörgött se-regeket a szabad nemzet gázolására, hogy vert hadait és bakóit a muszka kaftán alatt csempészhesse bé országunkba?!

Noshát szerintem ismét ilyen gyász-telheők tornyosulnak felettünk. Ujból Windischgrätz lelke kisért és büzös kopor-sójokban ébrednek a Haynauk; mert a jó Habsburgok nem tanultak, de nem is felejtettek semmit és az alkotmányos jogainkat eláruló, talpnyaló, nemzetünk-höz hűtlen kormányaink évtizedes gyávasága, kegyhajhászása és a hazát áruló sáfarkodása miatt ismét zsarnok hinárba süppedtünk és a jó Habsburgok házi birtoknak tekintik az édes hazát és a nemzeti önérzet utolsó csiráinak kiirtására deresekeket állítanak fel uton-utfélen, sőt még alkotmányunk állítólagos őrházába, a képviselőházba is.

És a most már fektelenül, a tapintat határára sem ügyelő nyílt erősz-

koskodásoknak, törvény ellenes me-renyleteknek, a nemzet meggyalázásá-nak, a vérünk és vagyonunk fölötti szabados és pusztító garázdálkodások-nak, arczul veretéseinknek, rugdalta-tásainknak, az otromba kihívásoknak és az osztrák generálisok henczegő kardcsörtetéseknek nem más az oka, minthogy, a mi aljas meghunyászkodá-sunkat, öngyilkos megalkuvásunkat, gyáva és gyászos türelmünket, a magunk, de különösen bérenc vezetőik hitványsá-gát, szóval a nemzetünk fölé borult örjítő sötét égboltozatot látván, a kisérteti óra közeledését érezik az emberhusra és honfivérre éhes császármadarak . . . Ennek az örömeire rikoltoznak, vijog-nak. Verdesik szárnyokat. Csapkodják karmokat . . . Nekik feltámadást jelent az, hogy újra éled a bitófás régi nyílt zsarnokság, de neked halálotat jelent-heti a mérges altatóktól kábultan, ön-tudatlanul hörgő nemzetem, kinek nincs erőd tova üzni a Windischgrätz kisértő lelkét és gyávabb vagy, mintsem hogy koporsó fedelet szegez az ébredező Haynaukra.

Ifjabb Móricz Pál.

Aranyszéli levél.

Kenyeres pajtásom, meghalok ma este
 Csak a szegény, öreg szülém meg nesejtsé,
 Megölné a bánat —
 Pajtás! Irj levelet az édes anyámnak.

Aranys levelen irjál neki szépen,
 Mintha csak én szólnék abban a levélben;
 Megáld isten érte!
 Lakik Tiszaháton, a bodoki révbe.

„Édes jó szülémnek a bodoki révbe,
 Találják e sorok erő, egészségbe.
 Nincs már bajom semmi,
 Hej, csak ne kellene Csehországba menni.

Csaszlau nagy várba van egy nagy kaszárnya,
 Ott leszek én mostan sokáig bezárva.
 De megtérek öszre
 A mi kis portánkra, békés pihenőre.

Fölveszem a lajbit, föl a gyoles gatyámat,
 Sipkám mellé tűzök szép rozmaring ágat,
 Sarkantyum lesz, pengő.
 Csak eltelik ez a a kurta kis esztendő

Harmatos virágszál terem minden évben,
 Terem szép lány mindég a bodoki révben.
 Meg is értik a szót —
 Majd keresünk köztük feleségnek valót.

Egyébb írni valóm ez idő tájt nincsen,
 Édes öreg szülém áldja meg az isten.
 Köszöntetek szépen
 Minden jó ösmerőst a bodoki révben!

Haldoklik egy asszony a bodoki révben,
 Aranyszéli levél reszket a kezében.
 Szívére szorítja:

„Nincs már semmi baja . . . hazajön . . .
 megírta.”

Farkas Imre.

Téli vadászat.

(Vége jó, minden jó.)

Vármegye szerte híres volt Nagy Jó-zsef uram a vendégszeretetéről, na meg a téli vadászatairól is. Ha vendégkocsi járt be az udvarra, kifogták a lovakat és éppen úgy bekötötték az istállóba, mintha csak a házigazdaé lettek volna, a kocsi megkapta a maga porcozóját ételben-italban, sőt még jóféle pajtában szárított „kospallagi dohán-ka” is került pipájába. A vendég meg úgy érezte magát, akárcsak odahaza, vagy még annál is jobban! Tejbe, vajba fürösztötték, jó puha ágyat vetettek neki, aztán ha a hazamenetelről kezdett beszélni, hát bizony jó szokás szerint kiszédtek a kocsikereket . . . Messze földön ismerték a Nagy Jó-

zsefné asszony sültét-főztét, amiben a szép-séges házikisasszonynak is volt egy kis ré-sze. Ugy sem tudták hét vármegyében sem elkészíteni a nyulat szósz nélkül, csak zsirrá vált tejföllel — mint Nagyéknál. A hozzáva-ló nyulat persze a házigazda és vendégei szerezték be puskacsővel.

Egyik januári napon különösen ked-ves vendég érkezett a Nagyék uri házába. N—y Zsiga, egy daliás, napbarnította arczu hajós kapitány Budapestről. Józsi bácsi ked-veskedni akarván a szivesen látott vendég-nek, délután befogatott a kis vadászkocsi-ba, fölraktak a puskákat, töltenytáskát s egyéb hozzávalókat s kimentek nyulat lö-ni. Megelőző éjjel friss hó esett, így aztán nem csoda, ha hamarosan puskavégre ke-rült egynéhány tapsifüles, amelyiknek a vaczkát elárulta a friss hóban látható nyom.

Hazafelé tartottak, a mikor az uton valamitől megriadtak a lovak s vitték, ra-gadták örült vágatással a könnyű kis ko-csit. A kocsi nem volt képes megfékezni a tüzes állatokat, mind a hárman belekapasz-kodtak a gyepőlőszárba, de hasztalanul. Végre Józsi bácsi rákiált a kocsisra: „Fordítsd neki a háznak!” Épp akkor értek az ud-varra.

A lovak nekimentek egy eperfának s egyik jobbról, másik balról toporzékolt, köz-zepén pedig bánatosan hajladozott a köz-

Utban az önkény felé.

(Osztrák császári és katonai tulkapások)

— **Cz.** Csak néhány esetet sorolunk fel, melyek megdöbbentő bizonyosságai, hogy a legegyszerűsebb uton haladunk a nyílt önkény felé, a mi, szerintünk már, jobb is lesz a jelenleg leplezett zsarnokságnál, mikor nemzeti törvényeinket lépten nyomontapodják, nemzeti javainkat piaczi rongyként árulják a bécsi zsidvásárban a mi alkotmányosnak és felelősségre vonhatóknak esufolt miniszterreink.

Valóban felelősségre vonhatók ők, de csak az osztrákok által, kiknek az érdekért szabad zsákmánynak engedik a magyar hazát és magyar nemzetet melyre most a királya is duzzog, mert a n e m z e t nem akar porba borulni az osztrák császári önkényes hatalom előtt. Ezért a duzzogó fejedelem hátat fordított hű magyar nemzetének, mert régi eszményét, az egységes császárságot még Ausztria züllésének a legszélén sem adta fel.

Továbbá, hogy több legyen a pofozni, rugdalni való rabszolgája és a függetlenség elnyomására kész vakeszköze az osztrák generalis és officzér seregnak, újabb veradót, ujonczlétszámot követel a roskadozó nemzetől, melynek a kebléről a régi erőszakos módon akarják leszakítani a nemzet virágait; de azontúl a zsebünkbe is könyökig akar vágkálni a vagyonunkra éhenkórasz osztrák.

Ott van a Gotterhalte esete is, mely Budapesten a tartalékos tiszteknek százeit kényszeríti a kardbojtnak eldobására és mely osztrák hymnusz hangjainál gyilkoltak az osztrák hóherok legjobbjainkat, nemzeti szabadságunk hőseit és a tapintatlan, kihívó önkény e gyűlölt nótáját — azt kivanják odafönt — mi nekünk tűrni kell, nemcsak, sőt tisztelettel kellene meghajolni előtte, mert ime a lázító swarczelbnóta miatt a szolgak áldozatul készek dobni a nemzeti képviselő törvénybe iktatott sértetlenségre is, a mint megdöbbentően és felhaborítón bizonyítja ezt a Nessi Pal esetenél követett eljárás.

refogott eperfa . . . a koesi félrebillent, mindnyájan kiestek, közülök a hajóskapitány oly szerencsétlenül bukott egy téglarakásra, hogy arczáról, kezéről mind lejtött a bőr, több helyen zuzódást szenvedett, úgy hogy felkelni nem tudott.

Nagy volt az ijedelem, de feltalálta magát a ház derek urnője és a cselédek segítségével bevittette ágybafektette a sebesült vendéget. — Lóhalálában küldtek a doktorért, aki megérkezve megvizsgálta N-y Zsigát, s megnyugtatta a háziakat, hogy nagyobb baj nem történt, de pár hétig feküdnie kell.

A leggondosabb ápolásban részesült a rosszul járt vadász, s a házikisasszony eleinte részvétből, később már őszinte vonzalom alapján cserélgette a borogatásokat a zuzott homlokokon. Egy hónapi ottlét után senki sem esdálkozott rajta, hogy a fölépült beteg megkérte a szépséges házikisasszony kezét!

Farsang után a lakodalmat is megtartottak és a fiatalok valahányszor az eperfa mellett elmentek, mindig halás pillantásokkal simogatták végig.

Hódy Lajos

Azonban ennek a bámulatos jámbor népnek a türelme még mindig nem szakadt el. Nem lázad föl a magyar érzés a fölött sem, hogy a magyar ezredben szolgált és a tiszti vizsgán megfelelt fiait „Wegen Unkenntnise der Deutschen Dienstsprache“ miatt tiszteknek sem nevezik ki, mint az a szege di Fejérváryról nevezett gyökeres magyar ezrednél történt.

De nem folytatjuk tovább e kihívások felsorolását, e tulkapások mérges dudvainak bokrétába fűzését, ennyi is elég példának. A legegyszerűsebb uton haladunk a nyílt önkény felé. De megérdemeljük sorsunkat. Támogatunk és támogatunk ma is mindenféle kormányt. A pillanatnyi haszonért eladtuk magunkat. Az ilyen rimaságnak becstelenség, szolgaság a gyászos vége.

A parochiális házakról és professori lakásokról.

(Adalékok.)

II.

1646. Apr. Bika János, a városi tanács előtt megjelenvén, keresztyéni könyörületességtől indítva ilyen vallást tett, hogy Bak Pétertől 140 frton megvett szárazmalmát, a melyet nevezett Bak Peter a maga mesterségének szorgalmával csinált es épített, Darabos utcán, a nyugoti oldalon, minden hasznaival és ahhoz tartozó eszközökkel együtt a debreczeni iskola egész coetusának gondoskodásába és hasznalatába örökös joggal adja, átadja és atalboesájtja, már adta, által adta és által is boesájtotta és magától elidegenítette a megnevezett iskola említett coetusának, hogy mindenestül használja és bírja, kikötven, hogy a malomnak haszna és jövedelme se a mesterek se bárki másoknak, avagy a parochiális telek javára, semmi módon ne fordíttassék, sőt inkább minden időben egyedül a megnevezett debreczeni iskola hasznára szolgáljon. (Protoc. 1643—1646. 927 lap. Az eredeti latin.)

1646. Keresztszeghi Boldisár, boldog emlékezetű főtiszteletű Keresztszeghi István urnak, Debreczen város igen hűséges lelkipasztorának fia Péterfia nyugoti sorján, délfelől Thót Szabó István háza, északfelől Tornai István tiszteletes ur (később püspök) által lakott parochia szomszédságában fekvő házat (domum suam paternam in vico Peterfia vocato ad plagum occidentalem in vicinitatibus domorum a meridionali quidem Stephani Tót Zabó concivis nostris, ab aquilonari vero domus parochialis, in qua pro tempore reverendus dominus Stephanus Thornaeus est con titutus virosum circumspetissimorum sitam et existentem) eladja 700 forinton Cseptseni Jánosnak. (Protoc. 1643—1646 1037 l.)

E fassiora vonatkozólag mindenekelőtt meg kell jegyeznünk, hogy régen is, épen mint most, a főbb utcák nevei gyűjtő névként általánosan használtattak. Ezuttal például Péterfia utca alatt a nagytemplomtól nyugotra eső es közigazgatásilag hajdan is Péterfia nevű városrészhez tartozó házsorot kell értenünk. Főtiszteletű Keresztszeghi István szóban levő saját háza pedig hozzávetőlegesen igen nagy valószínűséggel a mostani liceumos kántori lakás vagy a régi consistoriális ház helyén feküdt, a melytől

délre volt Thot Szabó István uram háza. A Tornai István által használt parochiát pedig az új Consistorialis ház telkén kereshetjük. Mindhárom telekről lesz még szó később. (V. ö. 1575. 1588. 1593. jkvek. 513, 157 366 lapok.)

1656. Die 6. Maii. Sabbato in Senatu. Az Bibliotheca építése felől consulandum. Most igen nagy periculumban vagyon az alkalmatlan hely miá. (Protoc. 1656. 64 l.)

1662. Vetési Sándor fizetése az szinben (a mai kis templom helyén) való szolgálattért fl. 200 és 20 szekér fa csak. (Protoc. 1662. 27.)

1662. Dobozi István főbíró és a 12 eskütt bíró „domum in vico Peterfia e regione Scholae plaga meridionali ad angulo in vicinitatibus domorum ab ortu quidem Petri Szabó Szilágyi, a meridionali vero partibus Michaelis Diószeghi circumspetorum sitam, habitamet existentem“ mindenestül eladják Diószeghi Ferencznek 125 magyar frton. (E ház azelőtt Jenei Györgyé volt, kitől adobeli restanciák miatt szállott a városra. V. ö. 1644. 1645. jkv. 361, 719. II. és 1662. jkv. 61. I. Protoc. 1662. 61 l.)

1662. 9. Szeptembris. A schola építése publaltassék; kitül mi lehet, segítse concluditur. Harom hét multán már azt jegyezhetette fel a város notarius, hogy a scholánál építik a kamarákat (deákok lakozóit) a napkeleti soron. (Protoc. 1662. 72 és 81 II.)

A régi collegium 1802-diki helyszin rajza mutatja, hogy az iskola ez emeletes szárnya, nem az utca hosszában, hanem attól néhány öllel beljebb épült, tudniillik a hajdani kisebb telek határ vonalában

1663 Apr. Alexander Vetési resolvit se taliter: Tavalji alkovás szerént nem szolgálhat, ha az praedikatorsághoz tartozó tisztit épen el nem követheti s fizetése is nem jobbittatik; mert nem éri csak azzal a kis fizetéssel, azon kívül is sok szükségtül szorongattatik.

Conclusum: A praedikatoroknak hirt kell adni felőle s meg kell mondani, a sacramentumoknak, kereszteleésnek, temetésnek, eskütésnek melléje boesássák ő kegyelmek, mert szintén úgy háromszor praedikál, mint akármelyik. A szinben pedig renddel járjanak. (Protoc. 1663. 186 l. V. ö. U. a. jkv. 195 l.)

1664. Az amplistimus coetus, vagyis a diákság azzal a kéressel járul a tanács elé, hogy Mártonfalvi Györgyöt az iskolai főmesterségben állandósítsa s (megszaporodván a diákság) auditoriumot (tantermet) is építtessen. (Protoc. 1664 388 l.)

A városi tanács a kérés első részét teljesítette is; ellenben a tanterem építését úgy látszik legalább egyelőre függőben hagyta. A határozatban erről ugyanis nincs említés téve.

1669. Diószegi Ferencz Péterfiában a schola előtt való szegeleten, kelet felől Szilágyi Szabó Péter, délről Diószegi, aliás T, Mihály szomszédságában fekvő házat adta 160 frton és 10 frtot erő szolgálattéért könyvkötő Sír Istvánnak de Alba Julia. (Protoc. 1669. 619 l. V. ö. 1644. 1645. és 1662 jkv. 361, 719, illetőleg 61 II.)

1671. Die 5. Maji. in sede minori: Póti (v. Bóti) Gergely, Póti Erzsók Pap Gáspárné, Póti Benedek, ki Kolosvárott lakik, atyjokról maradt házokbeli részeket a Schola mellett, napnyugatról a Schola,

Karácsonyi és Újévi ajándéknak

a legtökéletesebbf ényképek **Harth Gusztáv műtermében készülnek.**

Ugyszintén ajánlja a t. cz. tisztviselő uraknak **arczképes igazolványhoz** szükséges fényképeket a legelőnyösebb árban.

Tisztelettel **Harth Gusztáv** fényképész. **Debreczen, piacz-utca 34.**

keletről Bóti Benedekné része között, adtak el a városnak. Cum evictione 100 fl. (Protoc 1671—1675. 109 l. V. ö. 1636. jkv. 1029 l. 1637. jkv. 1126 l. 1641 jkv. 815 l.)

Ketségen kívül e házban található a debreczeni főiskola régi rektorainak szállását. Bizonyosnak vehető az is, hogy később, bár ennek bevallását nem leltem meg a jegyzőkönyvekben, Bóti Benedekné részét is megszerezte a város s ez által kikerekítette a kollegium telkét, a mely azelőtt Darabos utcával nem volt közvetlenül határos. Valószínűnek látszik, hogy nyomban ezután a fentebbi Póti fele haz fassiója után olvasható eme sorok is ezzel az aquirálással állanak összefüggésben;

1671. Die 5. Maji in sede minor! Mely summa pénzt tiszteletes Barta Boldisár, ki az fényes vezérhez kétszer volt és Juszuf bassát megtartóztatta, az városon a mit extorquealt (zsarolt), abban vissza fizetvén, abbul a summából depónálta és azon hazat a debreczeni fiak számára tanuló hajlékoknak deputait és állattott. (Protoc. 1671—1675. 109 l.)

1679. Kis Gáspár feleségével együtt istenes buzgóságul indítván holtok után házukat szőlőjüket ecclesia számára conferaltak, ilyenformán esztendőnként adójokban adnak élteig négy cseber bort, egyéb ucza szarrel, s szolgálattal nem bantódnak. (Protoc. 1678—1680 331 l.)

1672 diki adókönyvben, Péterfián, körülbelül az ucza külső részén, tűnik fel egy Varga Gáspár, akivel azonos személy az 1675. évi adókönyvben ugyanott szerepelt Kis Varga Gáspár. Az 1672 diki adókönyvben a Várad utcai névsorban is előfordul egy Kis Gáspár nevű civis. E kettő közül valamelyik ama kegyes végrendelkező. Azonban egyiknek a háza sem volt alkalmas parochialis lakásnak, lévén mindkét Kis Gáspár adójuk mennyisége után itelve kis vagyonu polgár.

(Folyt. köv.)

Az alsó nyirvidéki vízlecsapoló társulat közgyűlése.

Ha az alsó nyirvidéki vízlecsapoló csatorna oly simán, könnyedén felelne meg közgazdasági feladatának, mint ahogy a tegnapi tartott közgyűlés átsiklott és végig nyargalt a legkényesebb kérdések felett akkor igazán „Boldog lenne a magyar!“, legalább is boldog lenne ott, ahol a vízlecsapoló csatorna végig vonul és pokolra űzi az árvizet.

A közgyűlésen gyors egymásutánban vágta át a tárgysorozaton.

Kellemetlenül hatott azonban a hivatalos körökre azon 13 kaszáló birtokosnak, mint képviselői tagoknak megjelenése. A kiket senki sem várt, de a kiktől az igazgató ur nagyon kezdett fanni... Pedig ez a 13 birtokos élénken érdeklődött a közgyűlés folyása iránt és daczára az egyes tárgyak madárroptében történt elhadarásának: mégsem sikerült ezuttal minden úgy, mint a régi jobb időkben sikerülni szokott.

A közgyűlés megtagadta egy pár pénz-pocsekölő és társulati közteher súlyosbító kérését az igazgatóságnak. Ehhez járult az a másik iróniája a sorsnak, hogy a közgyűlési 13 új tag közül az egyik, ugyanis a társulati visszahéléseket már rég csiklandósan tárgyalgató Ungvári Andor birtokos beválasztott a társulati választmányba. Ez pedig bizony sohasem történt volna meg, ha Simonffy Imre polgármester kir. tanácsos ur képviseli továbbra is a kaszáló birtokosokat.

Az ülés külső fénye teljes volt. Ugyanis

két királyi tanácsos is vezérkedett a gyűlésen, nevezetesen a kir. tanácsos polgármester ur és kir. tanácsos Szögyényi János ur! Kikre vonatkozólag az a gonosz hír terjedt el a közgyűlésen, hogy a király az idén azért nem akar Budavarába jönni, mert attól tart, hogy jelen viszonyok között, a mi két királyi tanácsosunk valami kurucz tanácsot fog neki adni, ami miatt aztán megharagudna Kriegszhammer és sárgafekete kompániája. Pedig ne féljen ettől a jó király, mert a mi két kir. tanácsosunk a czimhez még Lipót keresztet is vár, az ilyen belső vágy pedig nem türi a kurucztságot.

dr. Király Péter.

Aulich óbester.

(A vértanu magyargyűlölő rokona.)

A nagyváradai házezred volt önkéntese írja a következőket:

Lengyel Zoltán képviselő, a képviselő ház minapi ülésen megtámadta a nagyvárad 27 ik Palatinus ezred volt óbesterét, Aulich Henriket. Nem tudom, emlékszik e reám Lengyel képviselő ur, hogy velem szolgált Aulich ur parancsnoksága alatt. Talán egy századnál is voltunk, ő ka dett őrmester, én egyéves önkéntes. Felhozott vádjai előttem is felidéztek azokat a kellemetlen reminiscenziákat, amelyeket akkoriban keresztül éltem. Mert amit az ember a cs. és kir. közös hadseregben átszenvedett, azok holta napjáig élénk emlékezetben maradnak. Emlékszem a tizenkét tartalékos lemondására, akiket Aulich óbester ur magyargyűlölete készített arra, hogy tisztségükről lemondjanak, s én magam is, mint önkéntes, helyesltem akkor is, most is az ő eljárásukat.

Hogy teljessé tegyem Aulich urnak, a közös hadsereg szolgálatában szerzett babér koszoruját, felhozom még a következő adatokat:

Egyik önkéntes kollégánkat, egy zász főhadnagy Czekéliusz ur, aki híres volt a legádázabb magyargyűlöletről, akinek az önkéntes osztályllyal szemben elkövetett brutálitása nem ösmert határt, egy izben ezred repóra vezette Aulich ur elé, egyik önkéntes társukat. Az önkéntes magyarul beszélt a kihallgatáson, mire Aulich kardjához kapott, felig kirántotta, s elvörösödvé kiáltotta!

— Aber Deutsch! Du Hund!

Az önkéntes nyugodtan felelte:

— Nem tudok németül!

Az ezredes ur négy napi egy-s fogással büntette az önkéntest, aki később már tolmács utján érintkezett az ezredessel. Aulich pedig folyékonyan tudott magyarul.

Aulich megtiltotta a tiszteknek, hogy a civil bagázsszal érintkezzenek. Külön csináltatott a vár árkában tenisz pályát kuglizót, parkot, a hol hetenkint kétszer katonazene játszott.

Egy izben kérdezte tőle valaki, hogy rokona-e Aulich vértanunak, az aradi Golgotát egyik martirjának? Aulich ezredes így felelt:

— Az a rebellis? Nem volt rokonom! Semmi közöm hozzá!

Pedig nagyon közeli atyafiságban állott vele. Szóval mindenben, minden alkalommal kimutatta a legelkeseredettebb magyar gyűlöletét. Jelen sorok írója is többször összeütközésbe jött vele, mert Aulich óbester ur, tudomással birt sovén magyarságáról és fajszeretéről.

Megnyugtatom azonban Lengyel Zoltán volt bajtársamat, hogy azóta már, ngy változások történtek a Palatinus József ezredé-

ben. Szent László várában a katonaságnál ismét otthonára talált a magyar nyelv, megritkult a német szó, s kiki anyanyelven kérhet, parancsolhat, mert a magyarfaló Aulich helyébe egy derék, a magyarokkal rokonszenvező vitéz katonát, Karg János báró ezredest ültettek, aki magyar anyanyelvükön szólítja meg katonáit, aki nem irtja tüzzel vassal a magyar szót.

Ami helyén való is, mert hiszen a legfőbb Hadur: ha az osztrák császár, de magyar király is!

Hiába volt Aulich szégyenletes törekvése, nem tudta a hazi ezredet egészen germanizálni.

S az örvendetes változás a nagyváradai társadalom egyik köztisztelt alakjának, vitéz K a r g János báró óbester urnak köszönhető.

ifj. M. J.

Rákosi Viktor

a „Debreczen“ olvasóinak.

(Regény a magyar reformátusság pusztulásáról.)

Most csak röviden jelentjük az eseményt, hogy országos nevű mesterirónk, Rákosi Viktor, a ki ugyismint hajdusági független képviselő is büszkeségünk, egyik legszebb, hatalmas magyar lelkű alkotásával kedveskedik a „Debreczen“ olvasóinak.

Ugyanis Rákosi Viktor, nemzeti irodalmunknak ezen virágos tollu mestere a mai napon, lapunk felelős szerkesztőjéhez intézett levelében írja, hogy a „Debreczen“ részére, közlés végett szeretettel adja át azon nagybecsű és mesteri nyelven megírt, a nemzete, fajtája pusztulásán kesergő költő ihletéséről ragyogó lelkű nagy regényét, mely „Elnémult harangok“ című és mely Debreczen nagy magyar vidékére és a hajduságra különösebb érdekű azért is, mert a magyar reformátusok vérvönyekét fakasztó pusztulását, elnemzetietlenedését tárja fel előttünk megrázó erővel és igazsággal a hazánkban lakozó idegen fajok között.

Azt hisszük, hogy ez a megrázóan igaz és a fajszeretet tüzétől izzó mesteri regény felkorbácsolja nagy magyar vidékünket ázsiai lusta közönyéből és innét a református magyarság szívéből a testvéri figyelmet az idegen fajok közé ékelt, különösebben az erdélyi református székelység sorsára irányítja és midőn ama küzdelem földjéről, a pusztulás között vergődő testvér egyházak küldötti segélyért, könyöradományokért zarándokolnak hozzánk pusztuló egyházaik támogatására, a Rákosi mesteri művének olvasása után, nem találunk többé annyi zárt-ajtóra, oly sok rideg, hideg elutasításra, mint bizony némelykor itt Debreczenben is a felsőtiszai, a székely- és a csángó református testvéreink...

Mi még ezen esztendőben megkezdjük a nagybecsű, nemzeti irányregénynek a közlését, melyre még vis-

szatérünk és melyre vonatkozólag értékes beköszöntő beszédként közöljük az „**Elnémult harangok**“ mester szerzőjének a felelős szerkesztőhöz intézett következő értesítő sorait:

Kedves Barátom!

E hét végén megkapod **Elnémult harangok** című nagy regényemet, mely az erdélyi reformátusok küzdelmeit az oláhokkal és végzetes pusztulását ecseteli.

6 évig gondolkoztam ezen a regényen s szívem vérével irtam meg a magyarréformátuság Golgotháját.

Vérző sebeket érintek és igaz a tmondok mindenkinék; egyuttal a református vallást ideális magaslatra helyezem, vajha feltudnók oda emelni, megszüntetve anyagi gondjait, melyek lehuzzák.

Azt hiszem a nemzet iránti kötelességet teljesítettem e regény megírásával.

Ölel szeretettel igaz barátod

Rákosi Viktor.

NAPI HIREK.

Felolvasás a Jogász és Tisztviselő körben.

A debreczeni Jogász és Tisztviselőkör f. évi november hó 15-én, szombaton délután 6 órakor saját helyiségében Felolvasó ülést tart, mely alkalommal dr. Tóth László ügyvédjelölt fogja felolvasni „Lombroso elmélete“ című értekezését. A felolvasást este 8 órakor a kör helyiségében barátságos vacsora követi.

Felhívás a kaszáló birtokos gazda közönséghez.

A következő közérdekű sorok közlésére kértünk fel: Tisztelettel kérem az érter alávonat kaszáló birtokos társaságokat, hogy vasárnap azaz f. hó 16-án délelőtt 11 órára a független kör helyiségében közös érdekek megbeszélésére megjelenni sziveskedjenek. **Ungvári Andor.**

Marad minden a régiiben.

A szervezésre vonatkozó sok hűhónak, tintával, mint szóval fogyasztatott érvelésnek az lett a vége, hogy marad minden a régiiben, ugyanis tudósítónk ezeket jelenti: A szervezési szabályrendelet módosítására kiküldött bizottság tegnap délután tartott ülésén hosszas eszmecsere után kimondotta, hogy a tisztújítást a jelenlegi szervezeti szabályzat mellett fogja megejteni, miután a szabályrendelet módosításával a választásokig nem lehet készen. A jelenleg be nem töltött s nélkülözhetőnek tapasztalt állásokra nem hirdetnek pályázatot, kivéve az adópenztárnoki állásra, mely halálozás folytán üresedett meg. A kultúr tanácsnoki ügyosztályt a főjegyző veszi át és mint a jelenlegi tényleges helyzetnél „ötök“ maradnak a tanácsnokok, mert tudvalevőleg Ronesik Lajos kineveztetése folytán megüresedett kultúr tanácsnoki állás most sincs betöltve és jelenleg teendőket Oláh Károly tanácsnok végzi. A mi a tisztújítási pályázatok kitűzését illeti, mint azt már tegnap is jeleztük, e hó 20-ig írja ki Puky Gyula főispán, a pályázati határ idő 30 nap lesz, tehát december 20-ig adhatók be a pályázatok. A tisztújító közgyűlést valószínűleg december 24-én ejtik meg.

Báلكirálynó a lángok között.

Az egykori debreczeni köztisztelt és becsült honvéd dandárnok, jelenleg a közös hadügyminiszteriumhoz beosztott Jekelfalussy altábornagy családjában megrendítő és részben végzetes eset történt. Ugyanis a H—k-ból olvassuk a következő hirt:

Casimir Delavigne francia költő fájdalmasan megkapó költeményt irt a fiatal leányélet szörnyű tragédiájáról, Constanceról a lángok martalékává lett báلكirálynőről. — Hasonló veszedelem borzalmait élte át néhány nap előtt a fővárosi tánczesték és társasösszejöveletek egyik szépséges királynője. Jekelfalussy Józsefnek, az Országos Statisztikai hivatal elhunyt elnökének özvegye az év tulnyomó részét Gizella leányával együtt hontmegyei birtokán, Lonton tölti. A fiatal hölgy az egyik cselédleánnyal a napokban borszeszért lement a pinczébe. A nyitott szeszeshordóból gázok áramlottak, a melyek a gyertya lángjától hirtelen lobbot vetettek. A cselédleány perc alatt eleven faklya lett s Jekelfalussy Gizella ruhája is tüzet fogott. A két nő rémes sikoltására és a pinczéből kicsapó lángokra figyelmessé lett a családnál látogatóban levő Jekelfalussy altábornagy, a ki odarohanván, katonaköpenyét Jekelfalussy Gizellára borította s lélekjelenléte és gyors elhatározása által a szép fiatal leányt a legborzalmasabb tüzháláltól megmentette. Kevésbé szerencsés volt a cselédleány, aki szörnyen összeégett s hir szerint már bele is halt a sebébe. Mentés közben Jekelfalussy altábornagy az arcán, a nyakán és a karjain égési sebe ket szenvedett, nemkülönben megsérült özvegy Jekelfalussyné urnó is. Jekelfalussy Gizella állapota súlyos, de nem aggasztó.

Innét-onnét.

Egy délczeg honvéd hadnagy bucsuzik Debreczentől, ugyanis a Debreczenben és vidékén, jólösmert, szeretett, becsült, derék magyartisztet, Bokor István honvéd főhadnagyot a „grünszakszok“ közé, Nagyszebeibe helyezték át.

Ezt a hirt bizonyosan fájószívvel veszik tudomásul a felsőbb parancs folytán távozó délczeg, népszerű főhadnagy, a gyönyörű magyar nótás Bokor Pista főhadnagy több ezerre tehető jó ösmerősei és száz legjobb barátjai. És bizonyosan nem egy gyöngye lány szív is fájón dobban Pista főhadnagy után, kinél edesebben nem dalolja senki a szerelmes magyar nótákat és azokat a tüzbegyújtó kurucz kesergőket.

Adja Isten, hogy a szeretett Pista főhadnagy ur az új garnizonban is hasonló baráti kört találjon, de még inkább segítse Isten, hogy mielőbb és újra közibünk telepdedhessen; mert távozásával a debreczeni és vidéki körök egy igazán kedves és rokonzenyes urat veszítettek el.

Távozóban van tőlünk ezen alkonyra hajló esztendő is. A jövő esztendőre érvényes, a jövő esztendőt dicsőítő kalendáriumok is kikerülnek a nyomdából a piacra. Sőt az első fecskéket már is láttuk. A Csáthy-féle, több mint százesztendő, régi könyvkiadó cég népszerű és olcsó „zsebnaptárai“ igen izléses kiállításban forgalomba kerültek. A csinos kis naptárkákra visszatérünk, de már addig is jelezzük az elsőfecskét, mely a jövő esztendő virradását

jelenti. Vajha jobb esztendő virradna már egyszer a magyarrá.

Borözönviz, volt délelőtt a Péterfia-utczei honvédkaszárnya előtt. Nagy, ezerliteres horók alatt letört az oldalnéküli, borszállító szekérnek a gerendája és az egyik tele hordó oly szerencsétlenül bukott le, hogy beszakadt a hordó fenék is, minek következtében a drága jó nedű a földrefolyt és a csatorna patkányai fürödnek benne.

A borözönviz sok járókelőt és katonát a repedt keblü hordóhoz esábitott, akik aztán kalappal, sapkával, butykossal figyeztettek meregetni a pocsekba veszett nedűt.

Szóval mondható: adtál ugyan uram borözönvizet, de mihaszna! Nem a szomjas torkok, de a patkányok fürdöttek belőle.

nemes Portörő Kelemen.

A boldog virilisek.

Az igazoló választmány összeállította Debreczen legtöbb adót fizető polgárainak, (viriliseinek) névjegyzékét és 15 napi közszemlére tette ki, esetleges felszólamlások végett. A 15 napi határidő tegnap délután járt le és egyetlen egy felszólamlás érkezett; a mi bizony a mi nagy közönyünknek is jele.

Kétszáz részvény-ajándék.

A hű szolgálatnak szép elösmérésében részesült Kalmár Nándor az „Arad és Vidéke“ című lap kiadóhivatalának vezetője. Kalmár majdnem másfél évtizede áll részint a Gyulay István-nyomda, részint a lap szolgálatában, mely idő alatt sok jelét adta a vállalat iránti hűségnek. Ez érdem elismerésül Fixek István, a Gyulay István-nyomdatárság legnagyobb részvényese abban a kellemes és nem mindennapi meglepetésben részesítette tegnap Kalmár Nándort, hogy neki ajándékozta a nyomda szövetkezetből tulajdonát képezett kétszáz darab részjegyet. — Valóban szép elösmérése ez a szolgálati hűségnek.

Főiskolai tanárok székfoglalója.

November hó 14-én az öreg kollegiumnak három ujonnan választott tanára tart ünnepélylyel összekötött székfoglalót. A főiskola igazgatóságától ezen alkalomra vonatkozólag a következő nyomtatott értesítést vettük:

Meghívó a debreczeni ev. ref. collégium legújabbán választott tanárainak folyó hó 15-én délelőtt 9 órakor a főisk. dísztermében leendő ünnepélyes beiktatására. A beiktatási ünnepély sorrendje: 1. Hazánk, Töröktől. Előadja a főiskolai énekkar. 2. Dr. Jászai Viktor jogakadémiai, Dr. Szeremley Béla főgimnáziumi és Barcsa János tanítóképző tanárok székfoglaló értekezése. 3. Föt. és Mélt. Kiss Áron püspök ur beiktató beszéde. 4. Az új tanárok üdvözlése az akadémiái, főgimnáziumi és tanítóképződei igazgatók által. 5. Szózat, Egressytől. Előadja a főiskolai énekkar. Debreczen 1902. november hó 10, Főiskolai igazgatóság.

Mire jó az amerikai nagybácsi!

A Kováts Kálmán amerikai lapjából olvassuk:

Eddig azt hitte a világ, hogy arra, hogy az őt nem ismerő rokonoknak milliókat testáljon. Pedig hogy nem egészen úgy áll a dolog, azt fényesen igazolja a következő pennsylvaniai eset. Az amerikai nagy-

bácsi, a ki mellesleg mondva olyan erős magyar, hogy házában még a papagály is dühbe jön, ha tót szót hall, roppantul resteltelte, hogy az ő unokaöcsese, daczára hogy huszárnak született, magyarul egy szót sem tud. Amerikában ugyanis tót lett egészen, mert szülei ide már három éves korába kihozták. No megállj, gondolta egyszer az öreg magában, majd megtanítalak én téged magyarul és úgy, hogy még nálam is erősebb magyar leszel. S elkezdett kárörvendőleg mosolyogni. Képta fogta magát és kikérte Nagyváradról az egyik hugának az arcképét. A leány mellesleg mondva olyan csinos és szép volt, hogy abba otthon a fél környék legénysége szerelmes volt és méltán. Megkérdezte tehát az unokaöcstől, hogy ha ilyen szép leányt kapna feleségül, akkor megnősülne-e? Persze hogy meg, mondá a szinte csinos unokaöcs. Jól van, vágta vissza erre az öreg, mert lásd, mikor ez a leány a te arcképedet meglátta, hát kerekken kijelentette, hogy ha te az övé nem leszel, akkor sohasem megy férjhez senkihez, csak azért kérdezem meg tehát ezt a kérdést tőled. Tyü teringettét, lépre ment erre az unokaöcs, akkor csak hajójegyet, még pedig első osztályt neki azonnal; és hadd jöjjön ki mielőbb, mert különben utána megyek rögtön. Na na, mondá a ravasz nagybácsi, ez a lány még iskolába jár, tehát várnod kell egy kicsit. S az unokaöcs erre türt és várt. Várt epekedve. Eljárt naponként most már még a templomba is, s úgy kérte az istent, hogy csak hozná el mielőbb annak az iskolai évnek a végét, a melyekben az ő édes mátkája kijöhet az iskolából és ne hagyná oly sokáig nyulni mint a hogy nyulik. Az öreg nagybácsi pedig ez alatt majdnem minden két napban epedőbb-nél epedőbb leveleket küldött haza, persze magyarul, a magyarul egy szót se tudó legény nevében, és úgy kérte a leányt azegek-re, mint a hogy csak egy ifju legény tudhat kérti, a boldogító igen kimondásáért és azért, hogy jöjjön ki megesküdni Amerikába. Fél évnél tovább tartott ez a diplomati-jegy váltás, mert az öreg nagybácsi Nagyváradról, tótul írva, hetenkint kétszer is kézbesítette Amerikában az ifjunak a szerelmes leveleket. Fél év után aztán a leány engedett és kijött Amerikába. S csak akkor tudta meg mindkettő, hogy hiszen ők meg sem értik egymást, mert a menyasszony egy szót se tud tótul, a legény pedig egy szót sem tud magyarul. De az esküvő ennek daczára mégis megtörtént, s ma a fiatal ember olyan lelkes magyar, akárcsak az öreg Csanádi Sandor bátyánk volt.

A kerületek új beosztása ellen.

A bizottsági tagok létszámának felemelésével szükségessé vált a választó kerületek beosztása is. Vecsey Imre tanácsnok, tb. főjegyző nagy gondnal és buzgósággal igazságosan készítette el az új kerületi beosztást és azt a legutóbbi közgyűlés egyhangulag, minden változtatás nélkül fogadta el. A közgyűlésnek ezt a határozatát Szilágyi Imre és dr. Löfkovits Márton megfélebbezték a belügyminiszter azon az alapon, hogy a beosztás nem helyes.

Törvényhatóságok a katonai javaslatok ellen.

Minél jobban közeledik a véderő-javaslatok tárgyalásának ideje, annál nagyobb lesz az országban a felháborodás. A törvényhatóságok, a megyék és városok sorra fognak felírni a törvényhozáshoz a katonai javaslatok ellen. Budapest székesfőváros elől járt a jó példával és határozott tiltakozásával az egész ország érzését fejezte ki. A főváros tiltakozásának már visszhangja támadt a vidéken. Arad város törvényható-

sági bizottsága elhatározta, hogy a katonai javaslatok ellen fölír a képviselőházhoz és hasonló lépésre kéri föl valamennyi törvényhatóságot. Nagyvárad város törvényhatóságának közgyűlése elé Szokoly Tamás és társai nyújtottak indítványt a katonai javaslatok ellen. A tanács már magaévá tette az indítványt, így tehát még a Tiszák régi mame-lukfészkeiben is felébredt a nemzeti önérték szikrája. Annál inkább restelhetjük, hogy Debreczen még mindig hallgat. — Miért hallgat?

A polgári asztaltársaság tagjai

tisztelettel felkéretnek, hogy szombaton azaz 15-én este 8 órakor az árva gyermekek felruházásának ünnepélyes alkalmára (a Dréher sörcsarnokban) lehetőleg teljes számmal megjelenni sziveskedjenek. Beküldetett.

A főiskolai ifjuság köréből.

A joghallgatók segítő egyesülete gyűlést tartott és elégtételt adott Nagy Sándor jogásznak, midőn az őt méltatlanul támadó határozatot meg nem történtnek jelentette ki és a vizsgálat elrendelését kérő határozatát pedig visszavonta. Kivánjuk, hogy az ifjuság békés együttműködését ne zavarja többé egyenetlenség. És a félreértéseket, egyenetlenségeket eloszlatván, hivatásuknak éljenek.

Felhívás az adózó közönséghez!

Mivel az adóügyosztályt a pénzügyminiszterium megbízottja szigorúan utasította a nagyösszegű adóhátralékok s tartozások haladék nélküli behajtására, felhívja az adófizető közönséget, hogy a terhéükön nyilvántartott állami adó, orsz. betegápolási pótdó, községi pótdó, utadó, fegyveradó, hadmentességi díj, eb-adó, „Nyírvíz” lecsapolási díj, mezőgazdasági munkás- és cselédségélyző hozzájárulási díj, ev. ref. egyházi adó, izr. egyházi adó, izr. iskolaadó, tanítói nyugdíj-illeték, városi atirási illeték, legelőadó, helybeli és idegen illeték, iparkamarai illeték, tőzsdébér, italmérésilletékek, idegen adó hátralékaikat még folyó évi november hóban befizessék, mert következik a végrehajtás és árverések nem szeretem szezonja.

Megmérgezett levél.

Titokzatos büneset foglalkoztatja mostanában a moszkvai rendőrséget. Egy előkelő hölgy férje távollétében levelet kapott. Az asszonyka felbontotta a borítékot, melyre nyilván női kéz írta a címzést s a benne levő fehér papírlapon ezt a két szót olvasta: — Gondolj reám!

Ezután hirtelen elszédült s eszméletlenül rogyott a földre. Mellette játszadozó gyermeke szintén kezébe vette a levelet s ugyancsak elájult. A rendőrség megállapította, hogy a titokzatos levél méregbe van áztatva.

Debreczeni rövid hírek.

A novemberi városi közgyűlés előmunkálatai nagyban folynak a városházán. A novemberi közgyűlésnek is gazdag tárgyszorozata lesz. — **Ezüst menyegző.** Pethő Imre államvasuti hivatalnok tegnap ünnepelte meg boldog házasságának negyedszázados évfordulóját. A jubiláns házaspárt számosan üdvözölték ez alkalommal. — **Kézrekerült házitolvaj.** Kis Jánosné államvasuti pályafelvigyázó felesége régebben tapasztalja, hogy ruhaneműit lopkodják. A rendőrség

kinyomozta, hogy a tolvaj Kerékgyártó Andrásné, ki takarítani járt Kissékhez. A lopott ruhaneműeket a rendőrök megtalálták Kissné lakásán — **Ellopott tejes szekér.** Szabó István fancieskai gazda felesége tejet hozott a városba. Míg ő a Homokkert egyik házába tejet vitt, addig valami ösmeretlen a ház előtt álló tejes kannakkal megrakott talyigára felült és elhajtott. A csendőrség nyomában van a vakmerő tolvajnak. — **Az utadópénztár 1903—904. évekre összeállított költségeloirányzata** a polgármesteri hivatalban 15 napi közszemlére ki van téve. — **Lengyel Kálmán** albirót tegnap délután helyeztek örök nyugalomra bíró társai és a közönség nagy részvéte mellett. — **Verekedő gyermekek.** Lugosi László és Papp László játszás közben összeveszttek olyannyira, hogy Lugosi féltéglával fejbe vágta játszótársát, ki súlyos sérülést szenvedett. Az ügyesség vonja felelősségre a dühös Lugosit. — **Az orvvadász merénylete.** Bérczi Sándor ösmert orvvadászt a halapi erdőben tetten érte Balogh Sándor erdőőr. Felszólította adja át fegyverét, de ez ahelyett rálőtt az erdőőrré. A golyó szerencsére nem talált. Az erdőőr jelentést tett a rendőrségnek a merényletről.

Vidéki hírek.

Morfiummal megmérgezett gyermek.

Kovács Gáborúé h.-nánási lakosnak, gyermekágyában, almatlanság ellen morfiumot rendelt az orvosa. Azonban a beteg asszony 8 hetes kis gyermekétől sem nyughatott, mert az folyton sirt, azért, hogy gyermekét elcsendesítse, morfiumot adott neki, a mely nagy adagtól a gyermek meghalt. A törvényszék a gondatlanságból okozott emberölésért felelősségre vont Kovács Gáborúét, de, a megtört asszony védekezését elfogadván, felmentette. — **Tűz Sámsonban.** Sichermann Jakab, sámsomi földbirtokos tanyáján nagy tűz pusztított. Kétszáz szekér szalma égett el. A tűz keletkezése ösmeretlen. A szalma biztosítva volt. — **Munkások csendőr szuronyok között.** Stark Adolf újvárosi birtokos cukorrépa termésének elhordására szerződést kötött 23. balmaz-újvárosi munkással. — A munkások azonban vonakodtak eleget tenni a szerződésnek, miért is Stark a hatósághoz folyamodott. Csendőrök vitték ki a föld munkásokat és most szuronyok mellett dolgoznak. — **Elfogott katonaszökevény.** A p. ladányi csendőrök elfogta Bartha István 7. Vilmos huszárezredbeli szökevény huszárt.

SZINHÁZ.

Műsor:

Csütörtökön bérlet „B” Denevér. Operette.

Pénteken, bérlet „C” Fromont és Risler Szinmű.

Szombaton, bérlet „A” Csókon szerzett vőlegény.

Vasárnap d. u. bérletszünetben: Florika szerelme. Népszinmű.

Este bérletszünetben (először): Több mint királynő. Szinmű.

Zaza.

A múlt évben színrekerült Zazát elevenítette fel tegnap este a szintársulat. A Zaza azon darabok közé tartozik, melyek éppenséggel nem mondhatók erkölcsneme-

sítő daraboknak, de ha Zaza személyesítője számot vet a helyzettel és figyelembe veszi, hol és kiknek játszik: művészetével elérheti azt, hogy legalább botrányt nem gerjeszt a darab. Ezuttal Hahnel Aranka játszotta Zazát. Nem mondjuk, hogy rosszul, de azt sem állíthatjuk, hogy nagy sikert ért volna el. Egyáltalában egész játékán, előadásán végig vonult az erős színezés. Különösen az első felvonásban, az öltözői jelenetben tapasztaltuk ezt. Az igazi művészet nem abban rejlik, hogy a szavakba burkolt csiklandós, sőt drasztikus kifejezéseket, továbbá az ott kinálkozó helyzetet oly nyomatékosan és feltűnő módon domborítsa ki, ellenkezőleg a szerep interpretálójának művészetével kell ezeken enyhíteni olyformán, hogy diszkrét formában juttassa azt kifejezésre, de azért a szerep lényegén ne sokat változtasson. Ezt a művészi tudást, vagy akaratot nem éreztük Hahnel Zazájában. Ha diszkrétebben igyekszik hódításait végezni, közvetlenebb hatást ér el. A többi felvonásokban játéka természetesebb volt, de itt is abba a hibába esett, hogy a szavakkal akart hatást elérni. Sikere ilyenformán nem volt teljes. A zsufolt ház közönsége méltányolta ugyan játékát; de nem a legmelegebben. Diszkrétebb játékkal a siker nagyobb lehetett volna. A környezetből különösen kivált Krémer közvetlen, egyszerű játékaival, a kis Szabó Gyuluska, ki olyan rátermettséggel, kedvességgel játszott, hogy nyílt színen is tapsot kapott. Sebastyén kis szerepében is bebizonyította, hogy művész lélek. Az előadás maga összevágó volt.

Omikron.

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móríc Pál.

A mi jobb szárnyunktól tavolabb, egy hajlatban másik majorság feküdt, kisebb erdőskével. Ennek a bevétele szinte megkísérhettük. E helyről, a hol én állottam, természetesen nem láthattam, de ez a majorság még erősebb hely volt Haie-Sante-nél is, a mennyiben a köfáltól kerített gyümölcsöskert és még odább az erdőske is oltalmazták. Az ablakokból egész a kertig lehetett tüzelni, a kertből egész az erdőskeig, az erdőskéből a magashátig, ennél fogva az ellenség lépésről-lépésre védhette magát.

Ezt nem a saját szememmel láttam, de később beszélték némely öregek, a kik ezen Hougumont nevezetű majorság ellen intézett rohamban részt vettek.

Ha az ember valami csatáról beszél, akkor lehetőleg minden körülményt meg kell magyarázni, de természetesen az a fő, a mit mi magunk láttunk, azért mindig meg kell jegyezni: „Ezt magam láttam, ismét másokról pedig, hogy becsületes, igazságos szemtanúk elbeszélése után értesültem.”

Végre a balszárnyakon, a merre a vavrei ut vezet, a tőlünk, néhány százalékpénzre fekvő Papelotte és La Haye nagy majorságokat a németek szállották meg, ugyszinte a Smohain, Cheval-de-Bois, Jean Loo kisebb tanyákat, a melyek felől később tájékozódtam, hogy tisztában legyek a történetek felől. Ezeket a tanyácskákat ugyan már akkor is jól láttam, de nemigen ügyeltem rájuk, annyival inkább, mert jobbra fekvő, kívül estek a mi hadvonalunkon és körülömben sem észleltünk ottan csapatokat.

(Folyt. köv.)

Mit vegyünk férfiaknak karácsonra?? — Határozottan legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándék egy szép, valódi tajték-pipa, vagy szipka, melyek rendkívül nagy választékban és jutányos árban kaphatók a lejobb hírnévnek örvendő Schwartz Dániel művezető vezetése alatt levő tajték-pipa metsző üzletben, mely eddig a Bikában létezett és ez idő szerint a városházával szemben a „Debreczen söresarnok” mellé helyeztetett át.

Boros Testvéreknél

divatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező **legolcsóbb árakban.** Maradékok féláron.

Egy ház a Honvéd utca 70. sz. alatt olesó árért eladó. Értekezhetni délutánonként ugyanott.

Felhívás!!

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves figyelmét arra felhívni, miszerint szíves kedjék a kenyérvétel alkalmával saját érdekében a rajta levő vignétáinkra, amelyek világosan

„Orosházi házikenyér”

nyomással vannak ellátva, különös figyelemmel lenni, mert csakis az ilyen vignétákkal ellátott kenyerek származnak a valódi orosházi házikenyér sütődénekből, a melyeket ez idő szerint még csak **Simonffy utca (bérház) és Piacz utsza 79 sz.** alatt árulsunk el.

Ezzel egyidejűleg jelentjük, hogy orosházi házikenyér sütődénk már teljesen üzemben van, a **házhöz szállítást megkezdtük** és előjegyzéseket mindenkor elfogadhatunk, s azokat pontosan teljesítjük.

Viszonteladók kerestetnek.

Teljes tisztelettel

Gémes Ferencz és Társa

Orosházi házikenyér sütőde.

Ifj. Widder Sámuelnél

(Piacz-u. 75. a kereskedelmi bankkal szemben) naponként **friss virstli, husfelvágott különlegességek** valamint **borok** és mindenféle **szeszes italok** kis mennyiségben is kaphatók.

Elegánsan butorozott

egy vagy két utcai szoba a Miklós-utca 11. sz. alatt kiadó.

Felsőbb osztályu

gymnásiumi, reál avagy kereskedelmi iskolai tanulók mellé tanítóul ajánlkozik egy kitűnő sikerrel érettségizett fiatal ember. Czim a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A városi szegényházi ápoltak részére 60 öltöny téli férfi ruha, 60 darab sapka és 150 darab szalmazsak beszerzése válván szükségessé e végből újabb zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdettetik, mivel az első verseny tárgyalás kellő eredményre nem vezetett.

A fentebb megjelölt cikkekre külön-külön és együttesen is lehet pályázni.

A zárt ajánlatok az anyagmintákkal és a felajánlott ár 5%-ának megfelelő bantépénzzel együtt **folyó évi november hó 19-én d. n. 5 óráig** adandók be a katonai és illetőségi ügyosztály iktató hivatalába. (Városház emelet 18. számú szoba.)

A beérkezett ajánlatok fentebb megjelölt helyiségben nov. hó 20-án d. e. 10 órakor nyilvánosan bontatnak fel.

Elkésve, vagy hiányosan felszerelt, táviratilag feladott, vagy utóajánlatok figyelembe vetetni nem fognak.

A városi Tanács fentartja magának azon jogot, hogy a tett ajánlatok között szabadon választhasson.

A minták a katonai és illetőségi ügyosztálynál megtekinthetők.

A városi tanács.

Előleges értesítés!

Van szerencsém Debreczen sz. kir. város és vidéke nagyérdemű közönségével tudatni, hogy Debreczenben a főpiacson az eddig is

Debreczen városához czimezett Szállodát

az azzal kapcsolatos legjobb hírnévnek örvendő **éttermet** és **sör-csarnokot** N meth András urtól f. hó 15-én tulajdonomul átveszem és azt a jövőben a már ismert solid alapon vezetem.

Főtörekvésem lenni, hogy azt a jóakarató bizalmat és pártfogást, melyet érdemes elődöm évek hosszú sora óta élvezett; **szállodai szobáim kifogástalansága, — éttermeimben előzékenységgel kiszolgált izletes ételek** és a **legtisztábban kezelt természetes boraim**, valamint kőbányai Haagenmacherféle **ala Pilseni sörömmel-személyem részére is kiérdemeljem.**

Előleges értesitésem tudomásul vételét kérve, ajánlom magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába.

Kiváló tisztelettel

HÖRL GYÖRGY.

Az Uj Szőnyegház-ban
 Kossuth-utca 11. sz. Zádor-ház
 óriási választékban kaphatók :
 Futó és pamlag szőnyegek,
 Agy és asztalterítők,
 Butor szövetek,
 Kocsi és lótakarók
 Plüs-, szövet és csipkefüggönyök,
 Plüs és flanel takarók,
 Linoleum,
 Bőr és viaszos vásznak,
 Remek pamlagtakarók
 és
 Csipke Storok.

Tudósítás !!

Zengevald Géza

rőfös- és rövidáru üzletéből

Helyben, a Bika szállodával szemben.

Mivel az üzletemben levő

összes méteres áruimmal

u. m. : Jó mosó Barchet, karton, zep-
 hir, atlasz-szaten, batist, posztó-szövet
 és gyapju-delin félekkel üzletem hely-
 szüke miatt a jövőben foglalkozni nem
 akarok, mindezen elsoroltakat a mai
 naptól kezdve

feltűnő
vagyis saját áramban

bocsátom a t. vevőközönség rendelkezésére.

Kiváló tisztelettel

Zengevald Géza

a Bika szállodával szemben.

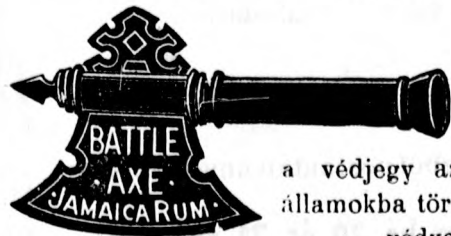
Kerüljük az értéktelen Rum hamisítványok
vásárlását.

Esenciák ártalmasak az egészségre.
 A Battle Axe Jamaica Rum mint

Jamaica Tea Nectar

ismeretes. Az üvegek töltését a cég szo-
 mélyesen ellenőrzi.

A. A. Baker & Co London E. C.

a védjegy az összes
 államokba törvényesen
 védve.

Debreczenben kapható Csanak József, Geréby
 Fülöp utódai, Kontsek Géza, Komlóssy Lajos
 fűszeg és csemege kereskedéseikben.

Csikes Ernő férfi szabó
 Fötér 58 sz. Ipar és kereskedelmi bankpalota.
 Készít uri, polgári, katonai, papi és mindenféle
egyenruhákat
 a legújabb divat és szabás szerint, — állandó raktár **kitűnő minőségű**
külföldi és hazai kelmékből.
 A n. é. közönség szives pártfogását kérve,
 12—5 tisztelettel **CSIKES ERNŐ.**

Schicht-szappan

szarvas vagy kulcs

jegygyel

Legjobb, legkiadósabb és azért a legolcsóbb

szappan.

Mindenütt kapható!

Egyedül valódi angol

THIERRY BALZSAM

Közegészségügyileg megvizsgálva és véleményesve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

Allein echter Balsam
 aus der Schutzengel-Apotheke
 in
 A. Thierry in Pragrad
 bei Böhmen-Sanerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használ : 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek kóros bajainál, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legrégebb bajokból is. 2. Kötő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a hideglelést. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor, szélgyörsöt s a tagrángatásokat. 5. Megment az aranyeres fájdalomtól s kigyógyít a Hämorrhoidákból, szeliden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, javítja az étvágyat s az emésztést 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, üres fogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfőgést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Nagyon jó gyógyszer kül és beibajoknál, u. m. sebeknél, lázhólyag, szemölcs. égési sebek, fagyos tagoknál, rüh és kiütéseknél, megszünteti a fejfájást, szakgatást, rheumát, fülbántalmakat stb. Csak mindig vigyázzunk a mellékelt zöld mezejű **apácza-védjegyre!** Hamisításoktól legjobban óvakodunk, ha **egyenesen** gyáramból Auszria-Magyarország minden állomására franco rendelünk 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4. koronáért, Bosznia és Herzegovinában 4 kor, 60 fillér. Kevesebb nem küldeték. Szétküldés előrefizetés vagy összeg utánvétele mellett.

Miért szenved ön ?? Hiszen önnek, amely gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe bármily régi, sőt a fájdalmas operációt is elkerülheti, ha a valódi Thierry A. féle **Centifolia** kenőcsöt használjk, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalmak enyhítésében utslérhetlen. A valódi Centifolia-kenőcs alkalmazható : a szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyilasok, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. : üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbnukulus és ráknál; végre pokolvar, körömméreg, körömgylülés, a lábnak járás közben történt kisebélése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugas stb. eseteiben. 2 tévely csomag csomagolással postadíjjal együtt 3 kor. 50 fill. Temérdek előismerő levél megtekinthető. Utánzatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke des Thierry (Adolf) Limited in Pragrad“ a tévelybe van-e égetve. Eme két gyógyháfásában utólrhetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régebb, annál jobb, nem árt a szernék a fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalanul elpredáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készenlétben e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett ártalmatlan szerből. A hol nem bionyos, hogy az én kítűnő szerem ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Cim:

Apotheker Thierry (Adolf) Limited Schutzengel-Apotheke in Pragrad bei Rohitsch-Sanerbrunn.

Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S és Bécsben Bradv C. gyógyszerészeknél.

NAGY ÁRLESZÁLLÍTÁS a „PÁRISI DIVAT” áruházában

DEBRECZENBEN, a főtéren.

Diszitett női kalapok . . . 4 koronától feljebb.
Remek kivitelű selyem blous 8 koronától feljebb.
Házi blouse . . . . . 2 koronától feljebb.
Eredeti modell darabok . . félárban.

Szörme coliek és muffok.

Kabát prémmel Cloth béléssel 12 korona.

Sima kabát finom posztóból csinosan tűzve 16 korona.

Aki utazó bundát, szörme saccot, lábzsákot, téli felöltőt, csizma nadrágot, gazdász kabátot, téli öltönyt beszerezni óhajt, saját érdekében kérem előbb a legnagyobb debreczeni ruha áruházat,

ahol csakis a legjobb minőségű áruk tartatnak raktáron, megtekinteni.

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari szállító.

Debreczen, piacz utca 49.

a m. kir. postával szemben.

12-4

Nagy árleszállítás.

A Bika szálloda alatt levő üzletünk bérlete lejárván, más megfelelő helyiség hiányában üzletünket felosztatjuk s az összes raktáron levő

üveg, porcellán, lámpa és diszmiáru cikkeket minden elfogadható áron eladjuk.

Nem állandó verseny árakkal hozakodunk elő, mert azzal eddig is kedveskedtünk t. vevőinknek, hanem helyzetünkből kifolyólag nyújtjuk ezen kedvező alkalmat a t. vevő közönségnek.

Bolti állványok és a teljes berendezés eladó!

6 személyes étkezés . . . . . 4.50 kr.
1 pár színes porcellán csésze . . . . . 18 kr.
1 kancsó 6 pohárral . . . . . 75 kr.

stb.

ADLER és MEZEL.

ZSEBKENDŐ

Színes szövött vászon zsebkendő	1 tuczat	1.50, 2.—, 2.50, 3.— frt
Színnyomatu	1	2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 5.—
» női á jour »	1	3.50, 4.—, 5.—, 6.—, 7.—
» férfi á jour »	1	4.50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.—
Színes szövött á jour vászon	1	3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.—
Angolszínnyomatu női batiszt	1	—, 1.50, 2.—, 2.50, 3.—
» férfi »	1	2.—, 2.50, 3.—, 3.50, 4.—
Fehér női és férfi egy és több á jouros vászon zsebkendő	1	3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 8.—
Gyermek	1	—, 40, —, 60, —, 80, 1.—, 1.50
Fehér szeptelen vászon zsebkendő	1 tuc. 2 frt és felj., minden árban	
Fehér és színes franczia különlegességek	10 frt és feljebb, minden árban.	

Ha a zsebkendők a varakozásnak meg nem felelnének, szívesen kicseréltetnek.

Zsebkendő-különlegességek

gyári raktára:

Budapest, VI., Uj-utca 7.

Mészáros Miklós

a magyar kir. szabad. osztálysorsjegyek főelárusítója

Budapest, VIII., József-körút 22-24,

ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek főárudájából való közvetlen beszerzését eredeti árakban:

$\frac{1}{8}$ 1.50 $\frac{1}{4}$ 3.— $\frac{1}{2}$ 6.— $\frac{1}{1}$ 12.— korona.

Megrendeléseket czélszerűségből postautalványon kérem

✂ Kuzás már november hó 20 és 21-én. ✂